

ВИКОРИСТАННЯ ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІКРОКЛІМАТУ В МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ ТА ОБМЕЖЕНОГО СПОЖИВАННЯ ЕНЕРГОНОСІЇВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Виконано аналіз інноваційних енергоефективних технологій у системах, що можуть бути використані для забезпечення мікроклімату приміщень медичних закладів в умовах пандемії та дефіциту традиційних видів енергоносіїв. Системи створення мікроклімату повинні відповідати екологічним вимогам та забезпечувати необхідні параметри з мінімальними витратами енергоресурсів з максимальним ККД.

Ключові слова: енергоефективність, медичні заклади, мікроклімат, сонячний колектор, тепловий насос.

Abstract

An analysis of the use of innovative energy-efficient technologies in systems that can be used to ensure the microclimate of the premises of medical institutions in conditions of a pandemic and a shortage of traditional types of energy carriers was made. Microclimate support systems must meet environmental requirements and provide the necessary parameters with minimal energy consumption with maximum efficiency.

Keywords: energy efficiency, medical facilities, microclimate, solar collector, heat pump.

Вступ

Нормативні документи та результати досліджень рекомендують влаштування в медичних закладах енергоефективних систем створення мікроклімату в приміщеннях [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8]. Також в інфекційних приміщеннях в умовах пандемії пред'являються підвищені вимоги до параметрів якості повітряного середовища. Метою роботи є короткий аналіз технологій енергозбереження у системах забезпечення мікроклімату в закладах охорони здоров'я при умовах пандемії та методи скорочення використання енергоносіїв при їх дефіциті.

Основна частина

Припливно-витяжний повітрообмін у приміщенні медичного центру забезпечує система вентиляції з теплообмінниками-утилізаторами. Такі системи використовують теплоту повітря, що видаляється для нагрівання холодного повітря, що надходить у приміщення»[8]. До застосування рекуперації теплової енергії в системах вентиляції повітря, які проектуються і реконструюються, спонукає збільшення витрат коштів на традиційні енергоносії.

Для опалення будівель медичних закладів використовують централізовані системи (конвекційні або радіаційні) з можливістю регулювання параметрів теплоносія та відключення [9]. Централізовані системи є неенергоефективними, так як втрачають велику кількість теплової енергії в магістральних трубопроводах. Більш ефективною системою для забезпечення опалення в приміщеннях є системи опалення з використанням відновлювальної енергії від нетрадиційних джерел.

У сучасній практиці будівництва в якості енергозберігаючих технологій використовують щільні віконні та дверні конструкції й утеплення огорожувальних конструкцій. Такі технології ускладнюють потрапляння свіжого повітря до приміщень, а частіше провітрювання зменшує ефект від реалізованих енергозберігаючих заходів. Таким чином виникає конфлікт інтересів: енергозбереження та забезпечення повітрообміну при створенні комфортного мікроклімату в приміщеннях. В сучасних будівлях в 20-40% тепла витрачається на нагрів припливного повітря в холодний період. У літній період в будинках, обладнаних системами центрального кондиціонування,

теплонадлишки видаляють охолодженням припливного повітря», що потребує додаткових витрат енергії.

Використання альтернативних енергоефективних технологій створення мікроклімату в приміщеннях медичних закладів стає актуальнішим. Використання відновлювальних джерел енергії з використанням теплових насосів та сонячних колекторів має відповідні переваги та недоліки.

Види джерел тепла для теплових насосів мають певні переваги та недоліки.

При використанні тепла повітря: низькі витрати на влаштування, не впливає на прибудинкову територію, звільняє від необхідності бурити свердловину або копати траншеї. Всі ключові компоненти розташовані всередині будівлі.

Теплові насоси повітря-вода працюють, відбираючи теплову енергію із зовнішнього повітря. Тепловий насос повітря-вода відносно простий в монтажі, так як він вимагає тільки підключення до системи опалення, звідки тепло розподіляється по приміщенню радіаторами, теплими водяними підлогами або стелями, фанкойлами і в систему гарячого водопостачання.

При використанні тепла ґрунту, що має стабільну температуру, не потрібно буріння свердловини, низькі витрати на установку. Тепловий насос накопичує тепло ґрунту за допомогою колектора, прокладеного на глибину близько метра.

При використанні тепла ґрунтових вод за допомогою свердловини немає необхідності у великій ділянці, свердловина має стабільну температуру води протягом усього року, немає негативного впливу на прибудинкову територію.

При використанні тепла водойми немає необхідності у великій ділянці, водоймище має відносно стабільну температуру. Використовується колектор, влаштований на дні водойми.

Сонячний колектор складається з елементу, що поглинає сонячне випромінювання, прозорого покриття та термоізолюючого шару. Поглинальний елемент заповнений абсорбентом з'єднаний з теплопровідною системою. Прозорий елемент виконується з загартованого скла з пониженим вмістом металів. При відсутності відбору тепла (застої) пласкі колектори здатні нагрівати воду до 190—200 °С. Чим більше енергії випромінювання передається теплоносію, що протікає в колекторі, тим вище його ефективність. Підвищити її можна, застосовуючи спеціальне оптичне покриття, яке не випромінює тепла в інфрачервоному спектрі.

Вакуумний сонячний колектор працює в режимі обмеження відбору тепла та можливе підвищення температури теплоносія до 250—300 °С. Домогтися цього можна за рахунок зменшення теплових втрат при використанні багатшарового скляного покриття, герметизації або створення в колекторах вакууму. Зовнішня частина сонячної теплової труби прозора, а на внутрішній нанесено високоселективне покриття, що вловлює сонячну енергію. Між зовнішньою та внутрішньою трубками знаходиться вакуум, що дає можливість зберегти близько 95% уловлюваної теплової енергії. У вакуумних сонячних колекторах знайшли застосування теплові трубки, що виконують роль провідника тепла. При опроміненні установки сонячним світлом, рідина, що знаходиться в нижній частині трубки, нагріваючись перетворюється на пару.

Висновки

Комплексний підхід з використанням вентиляції з рекуперацією з використанням теплових насосів та сонячних колекторів в системі забезпечення мікроклімату в приміщеннях медичних закладів дозволить досягти необхідних параметрів внутрішнього повітря. При цьому затрати значно менші ніж за теплову енергію, отриману від традиційних джерел. Система з використанням комплексного підходу дозволить забезпечувати необхідні параметри мікроклімату в умовах аварій та відключень електроенергії чи природного газу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Энергобережения. Методы визначения економічної ефективності заходів по енергобереженню: ДСТУ 2155-93 – К. : Держстандарт України. 1993. 13 С.
2. Лялюк О. Г. Энергобережні технології в будівництві/ Лялюк О.Г.// Вісник Вінницького політехнічного інституту. 2010. № 4. С. 20-23.
3. Ратушняк Г.С., Степанковський Р.В. Регулювання витрати аеродинамічних потоків в системах вентиляції та аспірації: монографія. Вінниця: ВНТУ, 2015. 112 с.

4. Ратушняк Г.С., Ратушняк О.Г. Управління енергозберігаючими проектами термореновації будівель: монографія. Вінниця, УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2009. 130 с.
5. Вентилювання приміщень: навч. посібник / С.С. Жуковський, О.Т. Возняк, О.М. Довбуш, З.С. Люльчак. – Львів, Видавництво Львівської політехніки, 2007. 476 с.
6. ДСН 3.3.6. 642-99. Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень.
7. Ратушняк Г. С., Сухорук З. Ю. Енергоефективна система забезпечення мікроклімату в приміщенні лікарні. – Інноваційні технології в будівництві. – зб. матеріалів Міжнародної науково-технічної конференції 10-12 листопада 2020 р., Вінниця: ВНТУ, 2020. С. 317-319.
8. ДБН 2.2-10 2001. Будинки та споруди. Заклади охорони здоров'я - 2001. – С. 1-72-75.
9. Иванов О.П. Виброрудования для утилизации тепла и холода в системах кондиционирования / Холодильная техника. 1982. № 2. С. 8–21.
10. Системы вентиляции и кондиционирования. Теория и практика /Ананьев В. А., Балуева Л. Н., Гальперин А. Д [та ін.]. – Евроклимат. – 2001. – 416 с. https://eti.su/articles/electrotehnika/electrotehnika_336.html.

Ратушняк Георгій Сергійович – к.т.н., професор кафедри інженерних систем у будівництві Вінницького національного технічного університету, Вінниця, ORCID 0000-0001-9656-5150, e-mail: ratusnakg@gmail.com.

Марченков Антон Антонович – аспірант, факультет будівництва теплоенергетики та газопостачання. Вінницький національний технічний університет, м.Вінниця, e-mail: marchenkovant@gmail.com.

Ratushniak Georgii S. – Candidate of Technical Sciences, Professor of Power Engineering and Gas Supply, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, ORCID 0000-0001-9656-5150, e-mail: ratusnakg@gmail.com.

Marchenkov Anton A. – Department of Building Heating and Gas Supply, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: marchenkovant@gmail.com.